

Finansdepartementet

Inför informellt videomöte med EU:s finansministrar den 9 juni 2020

Kommenterad dagordning

Enligt den preliminära dagordning som skickades den 26 maj 2020.

1. Kommissionens förslag om ett Europeisk återhämtningsinstrument

- Diskussionspunkt

EU:s finansministrar väntas diskutera kommissionens förslag till ett europeiskt återhämtningsinstrument som presenterades den 28 maj.

Kommissionens förslag har inte tidigare behandlats i EU-nämnden. Överläggning med finansutskottet ägde rum 4 juni.

Den ekonomiska reaktionen på Covid-19 har behandlats vid flera tillfällen i EU-nämnden, senast den 15 maj. Finansutskottet har informerats om frågor kopplade till den EU:s ekonomiska reaktion på covid-19, senast den 12 maj.

Vid Europeiska rådets videokonferens den 23 april fick kommissionen i uppdrag att ta fram ett förslag till en anpassad flerårig budgetram och en fond för att stödja den ekonomiska återhämtningen med anledning av Covid-19, baserat på en behovsanalys.

Den 27 maj presenterade kommissionen ett meddelande om sitt förslag till flerårig budgetram, inklusive ett återhämtningsinstrument. Därefter har kommissionen presenterat specifika lagstiftningsförslag inom den fleråriga budgetramen. Kommissionens förslag till ett europeiskt återhämtningsinstrument presenterades den 28 maj.

Kommissionen föreslår ett återhämtningsinstrument om 750 miljarder euro, utöver och delvis vid sidan av, en flerårig budgetram om 1100 miljarder euro. Instrumentet föreslås utgöra en tillfällig förstärkning av EU-budgeten fram till slutet av år 2024. Instrumentet ska finansieras genom att kommissionen lånar upp medel på kapitalmarknaden för EU:s räkning. Utrymme för att garantera upplåningen skapas genom en höjning av taket för EU:s egna medel. Kommissionen nämner att återhämtningsinstrumentet skulle kunna återbetalas med nya egna medel, men det föreligger dock inga nya förslag. Upplåningen föreslås ske över maximalt 30 år. Återbetalningen föreslås påbörjas år 2028 och avslutas senast år 2058.

Återhämtningsinstrumentet föreslås användas för att finansiera existerande och nya program i EU-budgeten. Två tredjedelar av finansieringen från instrumentet föreslås utgå som bidrag och resterande del som lån.

Av instrumentets totala volym föreslås merparten, 560 miljarder euro, finansiera en ny facilitet för återhämtning och motståndskraft i medlemsstaterna. Faciliteten ska, via bidrag och lån, stödja offentliga investeringar och reformer i medlemsstaterna. Enligt förslaget ska medlemsstaterna ansöka om stöd baserat på nationella återhämtningsplaner. Dessa ska vara förenliga med europeiska terminen och främja den gröna och digitala omställningen. Fördelningen av bidrag mellan medlemsstater föreslås ske utifrån befolkningsstorlek, BNI och arbetslöshet.

Återhämtningsinstrumentet föreslås vidare användas för program med syfte att främja privata investeringar och stödja utsatta företag med hjälp av garantier. Kommissionen föreslår bl.a. en utvidgning av kommissionens förslag till investeringsprogrammet InvestEU. Därutöver föreslås återhämtningsinstrumentet användas för att förstärka program inom t.ex. sammanhållningspolitiken, innovation, FoU, grön omställning, hälsa och EU:s yttre åtgärder.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen anser att EU:s ekonomiska åtgärder till följd av Covid-19, inklusive för att stödja återhämtningen, bör vara temporära, välriktade, proportionerliga och budgetrestriktiva. Stöd bör så långt som möjligt byggas på existerande instrument och befintliga finansieringsformer och inte nya egna medel, samt inriktas på de delar av EU som har störst behov. Det bör finnas gränser för hur mycket stöd enskilda medlemsstater kan få och

medlemsstaternas risktagande bör begränsas. Åtgärder bör vara miljömässigt och socialt hållbara samt förenliga med att driva på den gröna omställningen. En central del i återhämtningen bör vara att fullt ut återställa den inre marknaden.

Mot den bakgrunden är regeringen kritisk till att kommissionen föreslår att återhämtningsinstrumentet ska bygga på mycket omfattande gemensam upplåning och mycket kritisk till att upplåningen i hög grad ska användas till bidrag till medlemsstater. Förmånliga lån till medlemsstater som har behov bedöms vara en mer ändamålsenlig stödform som skapar sunda incitament. Upplåning för bidrag skulle innebära ett avsteg från principen att EU-budgeten ska balanseras.

Regeringen välkomnar att kommissionen föreslår att instrumentet ska vara tillfälligt. Det är viktigt att instrumentet blir tydligt tidsbegränsat. Regeringen anser att fokus bör ligga på de första årens återhämtning. Regeringen anser att stödet enbart ska användas för krishantering och återhämtning och inte för att finansiera en generell ambitionshöjning inom program som inte är direkt kopplade till krisen.

Det är positivt att kommissionen föreslår att stödet i hög grad ska inriktas på åtgärder som kan bidra till långsiktigt hållbar tillväxt i medlemsstaterna samt till att påskynda den gröna och digitala omställningen. Stöd till medlemsstater bör vara förenligt med EU:s ekonomisk-politiska ramverk och där så tillämpligt förenligt med de landsspecifika rekommendationerna, och villkoren bör främja EU:s grundläggande värderingar. Stöd för att främja privata investeringar bör ha ett starkt mervärde, vara efterfrågestyrt och finansiellt hållbart.

Regeringen återkommer till riksdagen efter närmare analys av förslagens ekonomiska, budgetära och rättsliga konsekvenser. Regeringen återkommer även avseende flera andra förslag till rättsakter till vilka återhämtningsinstrumentet ska bidra med finansiering.

2. 2020 års landsspecifika rekommendationer och rådets utlåtande om de uppdaterade stabilitets- eller konvergensprogrammen

- Informationspunkt

EU:s finansministrarna ska informeras om de ekonomisk-politiska delarna av årets landsspecifika rekommendationer inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Formellt godkännande av de ekonomisk-politiska delarna av rekommendationerna sker genom skriftligt förfarande i rådet.

Ärendet har inte behandlats tidigare i EU-nämnden. De social- och sysselsättningspolitiska delarna av de landsspecifika rekommendationerna behandlas i EU-nämnden den 5 juni 2020, inför ett informellt videomöte med arbetsmarknads- och socialministrarna den 9 juni.

Den 20 maj presenterade kommissionen sitt förslag till årets landsspecifika rekommendationer inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Kommissionen grundar rekommendationerna på en analys av medlemsstaternas nationella reformprogram och stabilitets- eller konvergensprogram som lämnades in i april 2020. Normalt utgör även kommissionens landsrapporter, som presenterades i februari, ett analytiskt underlag till rekommendationerna. Eftersom de togs fram innan covid-19-utbrottet har de i år fått mindre inverkan på rekommendationerna.

På grund av de allvarliga ekonomiska konsekvenser covid-19-utbrottet orsakat har samtliga medlemsstater fått två förslag till horisontella rekommendationer, en som rör kortsiktig hantering av krisen och en som fokuserar på återhämtning.

Den första horisontella rekommendationen handlar om att effektivt upprätthålla ekonomin genom att nyttja den allmänna undantagsklausulen inom stabilitets- och tillväxtpakten samt stärka upp hälso- och sjukvårdssystemens hållbarhet. Den andra rekommendationen handlar bl.a. om att tidigarelägga offentliga investeringar som främjar en grön och digital återhämtning. Utöver det har Sverige fått en rekommendation om att vidta åtgärder för att förhindra penningtvätt.

Efter de informella videomötena med finansministrarna respektive arbetsmarknad- och socialministrarna avser ordförandeskapet inleda två separata, skriftliga förfaranden för godkännande av de ekonomisk-politiska respektive social- och sysselsättningspolitiska delarna av utkast till rekommendationer. Regeringen kommer att samråda skriftligen med EU-nämnden inför respektive beslut.

Därefter ska rekommendationerna i sin helhet behandlas på ett informellt videomöte med EU-ministrarna samt få stöd av Europeiska rådet. Slutligt antagande väntas ske i rådet i juli.